

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiati her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE—

Cilt: V

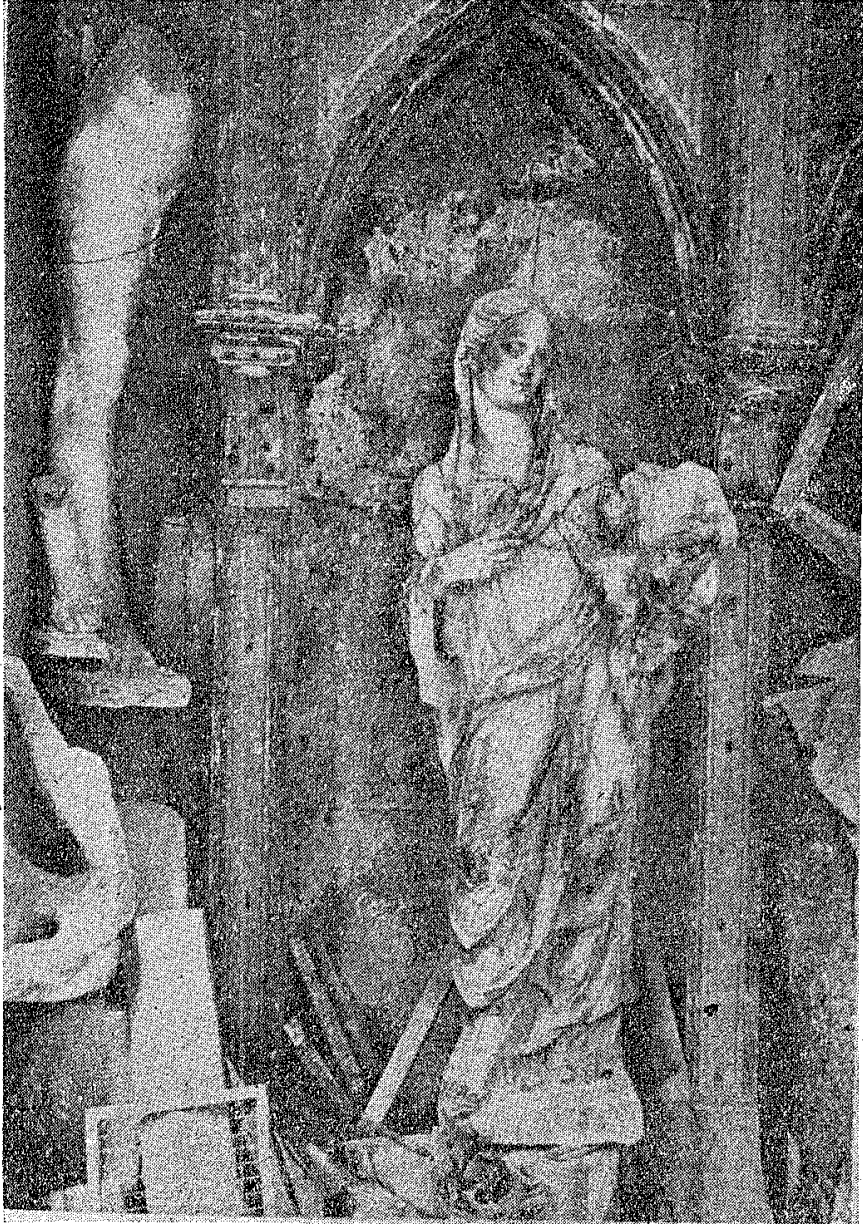
Ankara, 13 Kânunevel, 1928

Sayı: 107

İLİM VE SAN'AT HAFTASI

San'atta bir iskandal :
Renesans devrine ait eserler yapan sanatkârın
atolyesi

Dossana'nın (Madonta ve çocuk) tablosu

Eski eserlerin kopyasını yapmakla şöhret kazanan
Signor Alceo Dossana

İtalyada bir ressam ve heykeltıraşın tablolarını eski şaheserler diye satıyorlar. Bundan büyük bir rezalet çıkıyor. Nihayet san,atkâr bayiler aleyhine dava açıyor.

Geçenlerde bulunan (Bellini) nin meşhur tablosu

Şimdiki İtalyan San'at Eserlerinden Birkaç numune

Bağçedeki Kız

Bir Asilzade —Mançini—

Beyaz sayfa —Mançini—

Fluransa Asilzadesi —Mançini—

Eski Büyük Türk Şehri (Kara Hoca) da bulunmuş iki resim: Maniheizim dininin banisi (Manes) in merasimdeki resmi

İçtimai hayatın her sahasında tesadüf ettiğimiz iskandallara san'at aleminde de rast geliyoruz. Son günlerde İtalyanın (Corriere della Sera) gazetesinde görülen bir san'at rezaleti Avrupa ve Amerikada büyük bir alâka ile takip edilmiştir.

Umumî harpten biraz sonra, Toskanada bir antikacı, kadim ustaların şaheserlerini büyük bir maharetle taklit eden bir san'atkâra tesadüf ediyor; derhal bu adamın bu istidadını istismar etmeye karar veriyor. Tanıdığı bir asarı atika bayii ile anlaşıyor. San'atkârın yapacağı heykel ve resimleri «on beşinci ve onaltıncı asırlara âit şaheserler» unvanı altında satmakta mutabık kalıyorlar ve derhal işe başlıyorlar. Bir kaç sene içinde, tahmin edildiğine göre (436000) İngiliz lirası kıymetinde eserler satıyorlar. Bu sahtekârlıkta isimlerinden istifada edilen üstatlar:

Vecchietta, Giovanni Pisano, Donatello ve diğer şahsiyetlerdir.

Dolandırıcılığa kurban olarak, bu kopyaları hakikî şehkârlar zanniyle en mutena yerlerinde teşhir eden Müzeler de: Berlin, Münich, Newyork, Borton, Eleaveland daki müteaddit müesseselerdir.

Bir gün, Donatellonun olduğu iddia edilen «Madonna» ve çocuk ismindeki bir heykel Newyorkdaki Frick Galleryye getiriliyor. Müze müdürü eserden şüphe ediyor. Mütahassıslardan birini, hakikatı öğrenmek üzere İtalyaya gönderiyor. Antikacı ve şeriki bulunuyor. Fakat, heykellerin, on sekizinci asırda vuku bulan bir zelzele neticesinde harab olarak toprak altında kalan bir manastırdan çıkarıldığını ileri sürüyorlar. Bu cevap, mutahasssın şüphelerini artırıyor; bunun üzerine, yapılmış olan, mukaveleyi feshediyor. En nihayet heykeltraşın (Signor Alceo Dossena) olduğu tezahür ediyor. Şimdi, san'atkâr, kendisinin hiç bir şeyden haberi olmadığını, kuvvetle iddia ediyor ve bayile antikacı hesabına, cüzi bir ücretle, çalıştığını söylüyor. Bu günlerde sinyor (Dossena) sahtekârlar aleyhine bir dava ikame etmiştir. Bununla beraber bu ıskandalın meydana çıkması heykeltraşın şöhretinin artmasında büyük bir amil olmuştur. San'at meraklılarının alâka ve taktirini davet eden eserleri, bu meçhul san'atkâra bir servet ve şöhret vasıtası olmuştur. Bu sayfalara, heykeltraşın, vazi fakat kıymetli atelyesiyle kendi resmini, ve bütün bu dedikodu-

ları davet eden (Madonna ve çocuk) heykelini dercediyoruz. Bu eser, çocuğun kırık başı ve bütün hey'etin örselenmiş vaziyiyle, hakikaten, eski bir heykeli andırıyor.

Burada son zamanlarda bulunan, çok kıymetli bir tablodan da hahsedelim. (1516) da ölen. (Ciovanni Bellini) nin hakikî şaheseri olan bu tablonun bulunması, san'at tarihi için olduğu kadar, müzeler içinde büyük bir kazançtır. Uzun müddet, fakir bir köy evinin duvarında, tozlar altında bulunduktan sonra, tesadüfün eli onun açığa çıkarılmasına yardım etmiştir. Tablonun hakiki bir eser olduğu kabul edilmekle beraber, büyük ressamın, içine bütün ruhunu koyduğu bir kaç eserinden biri olduğunda da ittifak hasıl olmuştur. (Madonna del Baldacchino) ismini taşıyan eser, san'atkârın (Mantegna) nin nüfuzu altında olduğu bir zamanda yapılmıştır. Bu resim (Burlington) mecmuasının bu seneki kânunuevel nushasında (Baron von Hadeln) tarafından yazılmış, uzun bir ihtisas mekalesine mevzu olmuştur. Baron Hadeln, (Venedik mektebi) hakkında teslim edilmiş bir selâhiyete malik meşhur bir san'at mutahasssıdır. Bu tabloya

(100,000) İngiliz lirası kıymet takdir edilmektedir.

Madonnanın gözlerinde ve yüzündeki derin mana büyük bir meharetle ifade edilmiştir. Bir çok eski eserlerde görüldüğü gibi vücutlar dolgundur. Uzun senelerin tozları resmin renk ve kıymetine hiç bir hâlel getirmemiştir.

*
* *

(Karahoca) da kıymetli bir resim.

Türkiyatçılar nazarında büyük bir kıymeti olan (Türkistanı çini) de(Karahoca) da ince bir duvar üzerinde, resmedilmiş olarak bulunan bir ayın tasvirinin de ayrı bir ehemmiyeti vardır. Bu resim, (Maniheizm) dininin muessisi olan (Manes)i efsanevi bir şekilde tasvir etmektedir. Din tarihi noktasından bu resmin ehemmiyeti aşikârdır. (Manes) burada rahiplerle beraber, merasim elbisesiyle görülmektedir. Bu parça, Berlin millî Etnoloji müzesi şube müdür ve Profesörü meşhur müsteşrik (Albert

von Lekok) un neşrettiği (Türkistanı çinide medfun hazineler: turfandaki ikinci ve üçüncü Alman hafriyat heyetinin faaliyet ve hatıratı) ismindeki, mühim kitabından alınmıştır. Maniheizmin eski Türk içtimaiyatındaki tesiri noktasından tetkika şayandır.

*
* *

En son İtalyan tabloları

Londra da (Old Bond Street) de (Knoedler) sergisinde teşhir edilen en yeni tablolar arasında (Antonio Mancini) ismindeki İtalyan ressamının eserleri ayrı bir alâka uyandırmıştır. 76 yaşında olan bu zat Resimlerinde (İmpasto) teknikini kullanmıştır. (İmpasto) ressamlıkta renkleri koyu vurmaya derler ki şimdiki san'at neslinde çok az tesadüf ediliyordu. Mancini bu üsulü en son haddine kadar kullanmıştır. Bu tarz on yedinci asırda İtalyan ressamları tarafından istimal edildi. Reymond, Monticelli tarafından tekâmül ettirildi. Mançini, onu, bir üstat kudretiyle kullanmıştır.

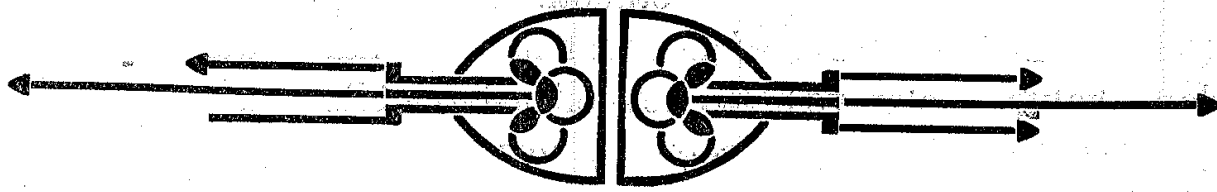
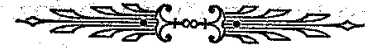
Eserlerinde canlılık ve hareket vardır. Resim yaparken kendisi ile muşamba arasına iplik tellerinden yapılmış bir hail koyardı. Bu suretle resmi daha iyi tanzim ederdi. Hatta bu tellerden bir kısmı resimdeki renklerin altında kalmış ve orada bırakılmıştır; tablolar da bunlar farkedilmektedir. (Bahçedeki hız) resminde gözlerde seyyal bir berraklık vardır. Beyaz renkler, koyu boyaların derinliğini canlandırıyor.

(Bir asılzade) tablosuna bakanlarda (sanki konuşacakmış) intibai hasıl oluyor.

Ressamın eserlerine gençlik ve neş'e hakimdir.

Bu nüşanın san'at sayfasını kapatırken büyük mübdilerin ihtiyarlamayan ruhlarını, daima canlı kalan eserlerini düşünüyorum ve (Abihayat) denilen esrarengiz seyyalenin ancak san'at varlığının damarlarına aktığına inanıyorum.

KÂZIM SEVİNÇ

Hatıra

Bir gölge var yolda ki, kızıl bir ufka dalar,
Yüzü mermer kesilmiş, eli şakaklarında:
Ağır ağır batıya doğru akan dalgalar
Hasretini gezdirir ruhun uzaklarında.

Ömre bedel bir yılın yaza benzer güzünde
Ben varım zulmet gibi onu sarmış hüznünde;

Derdimin izleridir çizgilenen yüzünde,
Azabımdır beliren saçının aklarında.

Gözünde çiselenmiş bir gece var kederden,
Dolaşırken duyduğu sesimdir sanki yerden.
Bütün yaz destelenmiş, dağılmış neş'elerden
Sarı bir güldür kalan hasta yanaklarında.

FARUK NAFİZ